

MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE NEŘEŠENÉ PŘÍKLADY

Ing. et Ing. Miroslav Titze, Ph.D.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Národohospodářská fakulta

Katedra hospodářské a sociální politiky

**MAKROEKONOMICKÉ
UKAZATELE
NEŘEŠENÉ PŘÍKLADY**

Miroslav Titze

VŠE / NAKLADATELSTVÍ
OECONOMICA

2026

Obsah

Seznam příkladů	4
Úvod.....	5
1. Základní metody popisu ekonomických časových řad	6
2. Hrubý domácí produkt a deflátor HDP	11
3. Národohospodářská identita a národní účetnictví	16
4. Cenová hladina, spotřebitelské ceny a měnový vývoj.....	23
5. Trh práce, mzdové náklady a produktivita práce.....	29
6. Platební bilance, investiční pozice a zahraniční zadluženost	35
7. Měnový kurz, mezinárodní srovnání a konvergence.....	40
8. Vládní finance, deficit a dluh vládních institucí.....	50
9. Výsledky neřešených příkladů	57
Zdroje.....	72

Seznam příkladů

Příklad č. 1.1: Základní popisní statistiky vývoje reálného HDP	6
Příklad č. 1.2: Vztah mezi bazickými indexy a koeficientem růstu	7
Příklad č. 1.3: Souhrnné vyhodnocení prognózy růstu reálného HDP	8
Příklad č. 1.4: Vztah mezi mezičtvrtletním a meziročním tempem růstu	9
Příklad č. 1.5: Souhrnné cenové a objemové indexy	10
Příklad č. 2.1: Výrobní metoda výpočtu HDP	11
Příklad č. 2.2: Výdajová metoda výpočtu HDP	12
Příklad č. 2.3: Důchodová metoda výpočtu HDP	13
Příklad č. 2.4: Výpočet reálného HDP, jeho složek, rozložení na příspěvky	14
Příklad č. 3.1: Souhrnné makroekonomické ukazatele	16
Příklad č. 3.2: Výdaje na konečnou spotřebu a skutečná konečná spotřeba	17
Příklad č. 3.3: Čistý disponibilní důchod a upravený čistý disponibilní důchod	18
Příklad č. 3.4: Národní účetnictví – národní hospodářství	19
Příklad č. 3.5: Národní účetnictví – sektor vládních institucí I	20
Příklad č. 3.6: Národní účetnictví – sektor vládních institucí II	21
Příklad č. 3.7: Reálný hrubý domácí důchod a směnné relace	22
Příklad č. 4.1: Laspeyersův cenový index	23
Příklad č. 4.2: Vyjádření indexu spotřebitelských cen	24
Příklad č. 4.3: Meziroční míra inflace a rozložení na příspěvky	25
Příklad č. 4.4: Index cen vývozu a dovozu zboží a index směnných relací	26
Příklad č. 4.5: Peněžní agregáty	27
Příklad č. 4.6: Měnová báze	28
Příklad č. 5.1: Strukturální ukazatele trhu práce	29
Příklad č. 5.2: Dynamika na trhu práce	30
Příklad č. 5.3: Průměrná hrubá měsíční nominální a reálná mzda	31
Příklad č. 5.4: Souhrnná a hodinová produktivita práce	32
Příklad č. 5.5: Nominální a reálné jednotkové mzdové náklady	33
Příklad č. 5.6: Průměrné mzdové náklady a souhrnná produktivita práce	34
Příklad č. 6.1: Zahraniční obchod se zbožím	35
Příklad č. 6.2: Platební bilance dle metodiky MMF (BPM6)	36
Příklad č. 6.3: Platební bilance v národních účtech (ESA2010)	37
Příklad č. 6.4: Investiční pozice a zahraniční zadlužení	38
Příklad č. 6.5: Udržitelnost zahraničního financování	39
Příklad č. 7.1: Spotový kurz a kotace	40
Příklad č. 7.2: Nominální efektivní měnový kurz	41
Příklad č. 7.3: Reálný efektivní měnový kurz	42
Příklad č. 7.4: Parita kupní síly – Big Mac index	43
Příklad č. 7.5: Parita kupní síly, ukazatel ERDI a srovnatelná cenová hladina	44
Příklad č. 7.6: Relativní verze parity kupní síly	45
Příklad č. 7.7: Srovnatelná cenová hladina a konvergence	46
Příklad č. 7.8: Forwardový kurz	47
Příklad č. 7.9: Mezinárodní Fisherův efekt	48
Příklad č. 7.10: Reálná konvergence ekonomik	49
Příklad č. 8.1: Saldo vládních financí v metodice ESA2010 – maastrichtský deficit	50
Příklad č. 8.2: Rozklad salda sektoru vládních institucí	51
Příklad č. 8.3: Strukturální saldo	52
Příklad č. 8.4: Jednoduchá a složená daňová kvóta	53
Příklad č. 8.5: Hrubý konsolidovaný dluh vládních institucí	54
Příklad č. 8.6: Rovnovážná dluhová kvóta	55
Příklad č. 8.7: Rozšířená dluhová dynamika	56

Úvod

Tato sbírka neřešených příkladů je určena jako doplňkový studijní materiál k výuce magisterského předmětu *5HP501 – Makroekonomická analýza na Národohospodářské fakultě na Vysoké škole ekonomické v Praze*. Navazuje na publikaci *Makroekonomické ukazatele – praktické příklady* (Titze, 2026) a je koncipována tak, aby studentům umožnila samostatné procvičení a prohloubení znalostí získaných při studiu teoretických konceptů i řešených úloh. Skripta je zároveň možné využít i na jiných vysokých školách v rámci předmětů obdobného obsahového zaměření. K pochopení teoretických aspektů aplikace makroekonomických ukazatelů v praxi se zároveň výrazně doporučuje prostudovat publikaci *Makroekonomická analýza – od teorie k aplikaci* (Vejmělek, Žďárek, 2025).

Cvičebnice obsahuje celkem *50 neřešených příkladů*, jejichž zadání obsahově i strukturálně odpovídá příkladům uvedeným ve výše zmíněné publikaci. Jednotlivé kapitoly jsou uspořádány analogicky, což umožňuje snadnou orientaci a přímou návaznost mezi řešenými a neřešenými úlohami. Studenti tak mohou systematicky rozvíjet své analytické dovednosti a schopnost aplikovat makroekonomické vztahy v praktických výpočtech makroekonomických ukazatelů.

Vedle samotného procvičování výpočetních postupů je cílem této publikace také posílit schopnost ekonomického uvažování v širších souvislostech. Makroekonomické ukazatele nepředstavují pouze soubor izolovaných veličin, ale tvoří vzájemně provázaný systém, jehož správná interpretace vyžaduje pochopení jejich konstrukce, omezení i vazeb na ekonomické procesy. Právě schopnost propojit formální výpočet s ekonomickou interpretací je klíčovým předpokladem pro jejich smysluplné využití v praxi.

Zařazené příklady reflektují typické situace, se kterými se lze setkat při analýze makroekonomického vývoje, a to jak na úrovni národní ekonomiky, tak v mezinárodním kontextu. Důraz je kladen nejen na zvládnutí samotné techniky výpočtu, ale také na správnou identifikaci relevantních vztahů a kritické zhodnocení dosažených výsledků. V tomto ohledu cvičebnice podporuje rozvoj analytického myšlení, které přesahuje rámec mechanického dosazování do vzorců. Studenti tak mohou plynule přecházet od jednodušších příkladů zaměřených na základní definice a vztahy k úlohám komplexnějším, které vyžadují kombinaci více kroků a hlubší porozumění problematice. Tento přístup umožňuje efektivnější upevnění znalostí a lepší přípravu na aplikaci získaných dovedností v dalších odborných předmětech či praxi.

V případě potřeby podrobnějšího vysvětlení metodiky výpočtů nebo postupů řešení je vhodné využít publikaci *Makroekonomické ukazatele – praktické příklady*, která obsahuje kompletní řešení analogických úloh včetně komentářů a interpretačních poznámek. Obě publikace jsou vzájemně provázané a jejich kombinované využití poskytuje ucelený nástroj pro studium makroekonomické analýzy.

Pro usnadnění kontroly správnosti výpočtů jsou na konci skript *uvedeny výsledky všech příkladů*. Ty slouží primárně k ověření konečných hodnot, nikoli jako náhrada za vlastní postup řešení. Důraz na samostatnou práci je v tomto kontextu zásadní, neboť právě proces řešení představuje hlavní zdroj osvojování analytických dovedností.

Publikace neprošla formální jazykovou korekturou ani standardním recenzním řízením, což vyplývá z jejího charakteru jako pracovního studijního materiálu, jehož obsah tvoří výhradně zadání příkladů bez autorských výkladů či interpretací.

1. Základní metody popisu ekonomických časových řad

Příklad č. 1.1: Základní popisní statistiky vývoje reálného HDP

Na základě údajů o vývoji reálného HDP v ČR 2019–2023, jako i jeho jednotlivých složek, vypočítejte a doplňte následující míry dynamiky časové řady:

Tabulka 1: Reálný vývoj HDP a jeho složek v ČR

Název	2019	2020	2021	2022	2023
Výdaje na konečnou spotřebu	4 135,057	3 994,046	4 127,198	4 147,172	4 106,400
Tvorba hrubého kapitálu	1 588,852	1 441,355	1 707,693	1 881,310	1 758,394
Saldo vývozu a dovozu	432,408	392,917	228,251	207,669	368,445
Hrubý domácí produkt	6 154,824	5 828,318	6 063,142	6 235,770	6 230,449

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, HDP výdajovou metodou (ceny roku 2020)

Tabulka pro doplnění výsledků:

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023
Absolutní přírůstek reálného HDP (mld. Kč)	X				
Průměrný absolutní přírůstek reálného HDP (mld. Kč)					
Řetězový index (předchozí období = 100)	X				
Bazický index (2020 = 100)					
Meziroční tempo růstu reálného HDP v %	X				
Výdaje na konečnou spotřebu (% , r/r, reálně)	X				
Tvorba hrubého kapitálu (% , r/r, reálně)	X				
Vývoz zboží a služeb (% , r/r, reálně)	X				
Dovoz zboží a služeb (% , r/r, reálně)	X				
Průměrné tempo růstu reálného HDP (aritmetický průměr v %)					
Průměrné tempo růstu reálného HDP (geometrický průměr v %)					
Metodická diskrepance (mld. Kč)					
Příspěvek VKS (p.b.)	X				
Příspěvek THK (p.b.)	X				
Příspěvek NX (p.b.)	X				
Příspěvek MD (p.b.)	X				
Součet složek (příspěvků) k HDP (%)	X				

Příklad č. 1.2: Vztah mezi bazickými indexy a koeficientem růstu

V tabulce jsou uvedeny údaje o vývoji výdajů na konečnou spotřebu národního hospodářství (VKS_{NH}) v ČR. Doplňte chybějící údaje na základě vztahů mezi řetězovými a bazickými indexy.

Tabulka 2: Výdaje na konečnou spotřebu

Rok	VKS _{NH} (v b.c. v mld. Kč)	Bazický index Rok 2012 = 100	Tempo růstu VKS _{NH} v %
2010	2 765,2		
2011			0,97
2012	2 801,8		
2013		101,76	
2014			2,52
2015	3 035,3		
2016		112,74	

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, HDP výdajovou metodou (běžné ceny)

Příklad č. 1.3: Souhrnné vyhodnocení prognózy růstu reálného HDP

Na základě přehledu prognóz o vývoji reálného HDP vybraných institucí pro rok 2026 v ČR vypočítejte:

Tabulka 3: Prognóza růst reálného HDP v ČR u individuálních institucí

Instituce	Datum zveřejnění	Reálný HDP v roce 2026 (růst v %)
Česká národní banka	05.02.2026	2,9
Česká bankovní asociace	11.02.2026	2,6
Ministerstvo financí	leden 2026	2,5
Evropská komise	17.11.2025	1,9
Organizace pro hosp. spolupráci a rozvoj	02.12.2025	2,0

Zdroj: MFČR, interní materiály

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) konsenzuální prognóza vývoje reálného HDP (medián a průměr) v %	
b) směrodatná odchylka (výběrová) v p.b.	
c) průměrná (absolutní) odchylka v p.b.	

Příklad č. 1.4: Vztah mezi mezičtvrtletním a meziročním tempem růstu

Na základě údajů o mezičtvrtletním a meziročním vývoji čtvrtletního HDP v % doplňte chybějící údaje v tabulce v % a vypočtěte anualizované tempo růstu HDP v posledním čtvrtletí roku 2023.

Tabulka 4: Mezičtvrtletní a meziroční vývoj reálného HDP

Rok	Mezičtvrtletní vývoj v %				Meziroční vývoj v %			
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
2022	0,68	0,24	0,17	-0,14	4,84	3,65	2,05	
2023	0,01	0,14	-0,38	0,28				

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů – roční a čtvrtletní

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) anualizované tempo růstu HDP v 4Q 2023 v %	

Příklad č. 1.5: Souhrnné cenové a objemové indexy

Posuďte vhodným způsobem změnu cenové hladiny, změnu reálného objemu a změnu hodnoty produktu v roce 2025 prostřednictvím souhrnných objemových i cenových indexů (použijte *Laspeyersův*, *Paascheho*, *Fisherův index*) na základě uvedených údajů:

Tabulka 5: Množství a cena tří produktů

Produkt	2024		2025	
	Množství (q_0)	Cena (p_0)	Množství (q_1)	Cena (p_1)
A	20	30	15	25
B	60	2	40	4
C	80	5	100	6

Zdroj: didaktické údaje

Tabulka pro doplnění výsledků:

Souhrnný index	Vývoj cenové hladiny (v %)	Vývoj objemu (v %)	Hodnotový index (v %)
Laspeyersův			
Paascheho			
Fisherův			

2. Hrubý domácí produkt a deflátor HDP

Příklad č. 2.1: Výrobní metoda výpočtu HDP

Na základě údajů uvedených (účet výroby) v mld. Kč (běžné ceny) za rok 2024 vypočítejte následující ukazatele v ČR:

Tabulka 6: Výrobní metoda výpočtu HDP – položky z národních účtů

Název položky	mld. Kč
Tržní produkce	14 741
Produkce pro vlastní konečné užití	1 399
Ostatní netržní produkce	1 594
Mezispotřeba	10 378
Daně z produktů	821
Dotace na produkty	118
Spotřeba fixního kapitálu	1 786

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, HDP výdajovou metodou (ceny roku 2020)

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) celková produkce (CP)	
b) hrubá přidaná hodnota (HPH)	
c) hrubý domácí produkt (HDP)	
d) čistý domácí produkt (ČDP)	
e) účet výroby ČR za rok 2024 (zakreslete)	

Příklad č. 2.2: Výdajová metoda výpočtu HDP

Na základě údajů o jednotlivých výdajových složkách HDP v ČR v mld. Kč (běžné ceny) v roce 2024 vypočítejte:

Tabulka 7: Výdajová metoda výpočtu HDP – položky z národních účtů

Název položky	mld. Kč
Výdaje na konečnou spotřebu – domácnosti (VKS _D)	3 739
Výdaje na konečnou spotřebu – vládní instituce (VKS _{VI})	1 610
Výdaje na konečnou spotřebu – NISD (VKS _{NISD})	84
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)	2 136
Změny zásob (ΔZ)	-24
Čisté pořízení cenností (ČPC)	9
Vývoz zboží a služeb (V)	5 629
Dovoz zboží a služeb (D)	5 124

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, HDP výdajovou metodou (ceny roku 2020)

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) hrubý domácí produkt (HDP)	
b) hrubé domácí konečné výdaje (absorpce)	
c) domácí realizovaná poptávka	

Příklad č. 2.3: Důchodová metoda výpočtu HDP

Na základě údajů uvedených z účtu tvorby důchodů národního hospodářství ČR za rok 2024 vypočítejte:

Tabulka 8: Důchodová metoda výpočtu HDP – položky z národních účtů

Název položky	mld. Kč
Mzdy a platy (W)	2 704
Sociální příspěvky zaměstnavatelů (SOCZ)	807
Daně z výroby a z dovozu (DzVD)	869
Dotace (-) (DOT)	191
Spotřeba fixního kapitálu	1 786
Čistý provozní přebytek a smíšený důchod (ČPP a SD)	2 084

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, HDP výdajovou metodou (ceny roku 2020)

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) Náhrady zaměstnancům (NZ)	
b) Hrubý domácí produkt (HDP)	

Příklad č. 2.4: Výpočet reálného HDP, jeho složek, rozložení na příspěvky

Na základě údajů o vývoji HDP a jeho jednotlivých složek v běžných cenách (b.c.) a v průměrných (stálých) cenách předchozího období (SCPO) v ČR vypočítejte (doplňte do předpřipravených tabulek):

- reálný vývoj HDP a jeho jednotlivých složek, tj. VKS, THK, V, D (objemové indexy)
- vývoj HDP a jeho složek ve stálých cenách referenčního roku 2020 v mld. Kč
- rozložte meziroční nominální vývoj HDP v % na cenovou změnu a objemovou změnu
- rozložte reálný HDP (meziroční vývoj) na příspěvky jednotlivých složek v p.b.

Tabulka 9: Hrubý domácí produkt v běžných cenách a cenách předchozího období

Rok	HDP _{b.c.}	HDP _{PCPO}
2018	5 475	5 325
2019	5 889	5 671
2020	5 827	5 576
2021	6 308	6 063
2022	7 050	6 488

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, HDP výdajovou metodou (ceny roku 2020 a ceny předchozího roku)

Tabulka 10: Výdajové složky HDP v běžných cenách a cenách předchozího období

Rok	VKS _{b.c.}	VKS _{PCPO}	THK _{b.c.}	THK _{PCPO}	V _{b.c.}	V _{PCPO}	D _{b.c.}	D _{PCPO}
2018	3 739	3 608	1 404	1 382	4 193	4 218	3 861	3 883
2019	3 989	3 849	1 541	1 484	4 304	4 250	3 945	3 912
2020	3 994	3 853	1 441	1 398	4 007	3 941	3 615	3 616
2021	4 299	4 127	1 774	1 708	4 516	4 338	4 281	4 110
2022	4 805	4 320	2 188	1 955	5 185	4 758	5 128	4 545

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, HDP výdajovou metodou (ceny roku 2020 a ceny předchozího roku)

Tabulky pro doplnění výsledků:

a) reálný vývoj HDP a jeho jednotlivých složek, tj. VKS, THK, V, D

Rok	Ol _{HDP}	Ol _{VKS}	Ol _{THK}	Ol _V	Ol _D
2018	x	x	x	x	x
2019					
2020					
2021					
2022					

b) vývoj HDP a jeho jednotlivých složek ve stálých cenách referenčního roku 2020 v mld. Kč

Rok	HDP	VKS	THK	V	D	MD
2018						
2019						
2020						
2021						
2022						

c) rozložení nominálního meziročního růstu HDP na deflátor HDP a reálný HDP

Název	2018	2019	2020	2021	2022
HDP nominální (%)	x				
HDP reálný (%)	x				
Deflátor HDP (%)	x				

d) rozložení reálného HDP (tj. ve stálých cenách referenčního roku 2020) na příspěvky jednotlivých složek v p.b.

Rok	HDP	VKS	THK	V	D	MD
2018	x	x	x	x	x	x
2019						
2020						
2021						
2022						

3. Národohospodářská identita a národní účetnictví

Příklad č. 3.1: Souhrnné makroekonomické ukazatele

Na základě uvedených údajů (v mld. Kč běžné ceny) vypočítejte následující souhrnné makroekonomické ukazatele ČR v roce 2024.

Tabulka 11: Důchody, výdaje a kapitálové transakce

Název	2024
Hrubý domácí produkt	8 058,158
Prvotní důchody – od nerezidentů	507,398
Prvotní důchody – nerezidentům	754,663
Běžné transfery – od nerezidentů	112,599
Běžné transfery – nerezidentům	192,748
Výdaje na konečnou spotřebu	5 433,387
Saldo změny čistého podílu domácností na rezervách PF s nerezidenty	0,059
Tvorba hrubého kapitálu	2 121,100
Kapitálové transfery – od nerezidentů	148,424
Kapitálové transfery – nerezidentům	8,810
Čisté pořízení nevyráběných nefinančních aktiv od nerezidentů/nerezidentům	11,356
Spotřeba fixního kapitálu	1 786,345

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, Důchody za Národní hospodářství – Důchody, výdaje a kapitálové transakce

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) Čisté prvotní důchody od nerezidentů(+)/nerezidentům(-) neboli saldo prvotních důchodů	
b) Hrubý národní důchod	
c) Čisté běžné transfery od nerezidentů(+)/nerezidentům(-) neboli saldo druhotných důchodů	
d) Hrubý disponibilní důchod	
e) Hrubé národní úspory	
f) Čisté půjčky(+)/výpůjčky	

Příklad č. 3.2: Výdaje na konečnou spotřebu a skutečná konečná spotřeba

Na základě údajů z národního účetnictví v roce 2024 v mld. Kč v ČR vypočítejte následující ukazatele: skutečnou konečnou spotřebu domácností, výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí, skutečnou konečnou spotřebu vládních institucí, výdaje na konečnou spotřebu neziskových institucí sloužících domácnostem, výdaje na konečnou spotřebu/skutečnou konečnou spotřebu národního hospodářství.

Tabulka 12: Výdaje na spotřebu dle jednotlivých sektorů

Název	2024
Výdaje na individuální spotřebu vládních institucí	937,170
Výdaje na konečnou spotřebu domácností	3 739,362
Naturální sociální transfery NISD	84,398
Výdaje na kolektivní spotřebu vládních institucí	672,457

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, Časové řady sektorových účtů

Tabulka pro doplnění výsledků:

	Domácnosti	Vláda	NISD	Národní hospodářství
VKS				
SKS				
SKS - VKS = NST				

*NST = naturální sociální transfery

Tabulka pro doplnění výsledků:

	Vládní instituce	Neziskové instituce	Domácnosti	Skutečná konečná spotřeba
Individuální spotřeba				
Kolektivní spotřeba				
Výdaje na konečnou spotřebu				

Příklad č. 3.3: Čistý disponibilní důchod a upravený čistý disponibilní důchod

Na základě uvedených údajů v tabulce za rok 2024 v mld. Kč v ČR a vztahů mezi disponibilním důchodem a úsporami za jednotlivé sektory vypočítejte následující ukazatele a zároveň doplňte všechny údaje do tabulky pro výsledky (v mld. Kč): čistý (upravený) disponibilní důchod národního hospodářství, čisté úspory vládních institucí (ČÚ_{VL}), čisté úspory národního hospodářství (ČÚ_{NH})

Tabulka 13: Vybrané položky ze sektorových účtů

Název	2024
Čistý disponibilní důchod (nefinanční podniky)	80,283
Naturální sociální transfery (vládní instituce)	937,170
Čistý disponibilní důchod (finanční instituce)	-38,460
Výdaje na kolektivní spotřebu (vládní instituce)	672,457
Čistý disponibilní důchod (NISD)	73,301
Čisté úspory (finanční instituce)	-44,413
Naturální sociální transfery (NISD)	84,398
Čistý disponibilní důchod (vládní instituce)	1 477,420
Výdaje na individuální spotřebu (domácnosti)	3 739,362
Čistý disponibilní důchod (domácnosti)	4 351,855

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, Časové řady sektorových účtů

Tabulka pro doplnění výsledků:

	Čistý disponibilní důchod (ČDD)	Výdaje na konečnou spotřebu (VKS)	Čisté úspory (ČÚ = ČDD - VKS)	Upravený čistý disponibilní důchod (UČDD)	Skutečná konečná spotřeba (SKS)	Čisté úspory (ČÚ = UČDD - SKS)
Domácnosti						
NISD						
Vládní instituce						
Finanční instituce						
Nefinanční instituce						
Národní hospodářství						

Příklad č. 3.4: Národní účetnictví – národní hospodářství

Na základě údajů z národního účetnictví o národním hospodářství ČR v roce 2024 (v mld. Kč) uvedených v tabulce vypočítejte následující ukazatele:

Tabulka 14: Vybrané položky z národních účtů – národní hospodářství

Název	2024
Skutečná konečná spotřeba domácností (SKS _{DOM})	4 760,930
Produkce (P)	17 734,134
Vývoz zboží a služeb (EX)	5 548,729
Hrubý národní důchod (HND)	7 810,893
Čisté pořízení nevyroběných nefinančních aktiv (ČPNNA)	11,356
Čisté prvotní důchody od nerezidentů(+)/nerezidentům(-)	-247,265
Výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí (VKS _{VL})	1 609,627
Kapitálové transfery příjmové (KTP)	148,424
Běžné transfery – od nerezidentů	112,599
Změna zásob (ΔZ)	-23,952
Naturální sociální transfery vládních institucí (NST _{VL})	937,170
Mezispotřeba (MS)	10 378,452
Běžné transfery – nerezidentům	192,748
Kapitálové transfery výdajové (KTV)	8,810
Dovoz zboží a služeb (IM)	5 045,058
Spotřeba fixního kapitálu (SpFK)	1 786,345
Čisté pořízení cenností (ČPC)	9,441
Naturální sociální transfery NISD (NST _{NISD})	84,398
Saldo změny čistého podílu domácností na rez. penzijních fondů s nerezidenty	0,059

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, Časové řady sektorových účtů

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	%
a) čisté půjčky/výpůjčky NH v podílu na nominálním HDP	
b) podíl hrubých úspor NH na nominálním HDP (míra úspor)	
c) podíl hrubé tvorby fixního kapitálu na nominálním HDP (míra investic)	
d) podíl běžného účtu platební bilance na HDP	
e) podíl výdajů na konečnou spotřebu domácností na HDP	

Příklad č. 3.5: Národní účetnictví – sektor vládních institucí I

Na základě údajů z národního účetnictví za rok 2023 (v mld. Kč) – sektor vládních institucí vypočítejte následující ukazatele pro daný sektor:

Tabulka 15: Vybrané položky z národních účtů – národní hospodářství a vládní instituce

Název	2023
Produkce (P_{VL})	1 484,958
Saldo druhotných důchodů (NCT_{VL})	668,253
Výdaje na konečnou spotřebu (VKS_{VL})	1506,206
Náhrady zaměstnancům (NZ_{VL})	738,792
Naturální sociální transfery (NST_{VL})	872,202
Důchody z vlastnictví (DZV_{VL}) na straně užití VL	99,480
Saldo kapitálových transferů (SKT_{VL})	33,129
Mezispotřeba (MS_{VL})	432,048
Důchody z vlastnictví (DZV_{VL}) na straně zdrojů VL	95,835
Daně z výroby a z dovozu ($DzVD_{VL}$) na straně užití VL	1,328
Čisté daně z výroby a z dovozu ($ČDzVD_{VL}$) na straně zdrojů VL	600,642
Tvorba hrubého fixního kapitálu ($THFK_{VL}$)	369,51
Spotřeba fixního kapitálu ($SPFK_{VL}$)	302,266
Změny zásob (ΔZZ_{VL})	0,878
Čisté pořízení cenností ($ČPC_{VL}$)	0,250
Čisté pořízení nevyráběných aktiv ($ČPNA_{VL}$)	2,736
Hrubý domácí produkt v b.c. ($HDP_{b.c.}$)	7618,557

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, Časové řady sektorových účtů

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	mln. Kč
a) hrubá přidaná hodnota (HPH_{VL})	
b) čistý provozní přebytek ($ČPP_{VL}$)	
c) čistý upravený disponibilní důchod ($ČDD_{VL}$)	
d) čisté úspory ($ČÚ_{VL}$)	
e) maastrichtský deficit ($ČP/V_{VL}$ na HDP)	

Příklad č. 3.6: Národní účetnictví – sektor vládních institucí II

Na základě údajů z národního účetnictví o sektoru vládních institucí v ČR a národním hospodářství v roce 2024 (v mld. Kč) vypočítejte následující ukazatele:

Tabulka 16: Vybrané položky z národních účtů – národní hospodářství a vládní instituce

Název	2024
Export (EX_{NH})	5 629,235
Celková produkce národního hospodářství (P_{NH})	17 734,134
Skutečná konečná spotřeba domácností (SKS_{DOM})	4 760,930
Čisté úspory národního hospodářství ($ČÚ_{NH}$)	510,953
Mezispotřeba – národní hospodářství (MS_{NH})	10 378,452
Hrubý disponibilní důchod vládních institucí (HDD_{VL})	1 795,343
Import (IM_{NH})	5 125,564
Saldo čistých prvotních důchodů – národní hospodářství (NY_{NH})	-247,265
Spotřeba fixního kapitálu – vládních institucí	317,923
Spotřeba fixního kapitálu – národní hospodářství ($SpFK_{NH}$)	1 786,345
Saldo běžných transferů – národní hospodářství (NCT_{NH})	-80,149
Kolektivní konečná spotřeba vládních institucí (SKS_{VL})	672,457
Výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí (VKS_{VL})	1 609,627
Saldo kapitálových transferů – vládních institucí (SKT)	31,869
Změny zásob – vládních institucí (ΔZ_{VL})	6,303
Čisté pořízení nevyroběných aktiv – vládních institucí ($ČPNA_{VL}$)	-2,085
Čisté pořízení cenností – vládních institucí ($ČPC_{VL}$)	0,308
Tvorba hrubého kapitálu – vládní instituce	383,157
Saldo změny čistého podílu domácností na rez. Pen. fondů s nerezidenty	0,059

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, Časové řady sektorových účtů

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) čistý upravený disponibilní důchod vládních institucí ($UČDD_{VL}$) v mld. Kč	
b) podíl investic vlády na HDP ($THFK_{VL}/HDP$) v %	
c) maastrichtský deficit ($ČP/V_{VL}$)/ HDP_{NOM} v %	

Příklad č. 3.7: Reálný hrubý domácí důchod a směnné relace

Na základě údajů uvedených v tabulce vypočítejte index směnných relací, směnné relace a reálný hrubý domácí důchod v ČR v roce 2024:

Tabulka 17: Hrubý domácí produkt, vývoz, dovoz

Název	2024
Hrubý domácí produkt (v SCPR)	7 755,501
Vývoz zboží a služeb (v b.c.)	5 629,235
Dovoz zboží a služeb (v b.c.)	5 125,564
Ceny vývozu zboží a služeb (EX) v % (meziroční změna)	1,5
Ceny dovozu zboží a služeb (IM) v % (meziroční změna)	0,6

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) index směnných relací	
b) směnné relace (mld. Kč)	
c) reálný hrubý domácí důchod (mld. Kč)	

4. Cenová hladina, spotřebitelské ceny a měnový vývoj

Příklad č. 4.1: Laspeyersův cenový index

Tabulka níže zachycuje zjednodušený spotřebitelský koš v hypotetické ekonomice (váhy roku 2023, tj. 2023 = 100), který se skládá ze 4 statků. První dva statky A, B jsou ceny tržních statků, statek C je přímo regulovaný vládou, statek D ovlivňuje zvýšení nepřímých daní. Na základě uvedených údajů vypočítejte:

Tabulka 18: Cena statků a množství v teoretické ekonomice

	P_{2023}	P_{2024}	P_{2025}	Q_{2023}	$P_{2023} \times Q_{2023}$	W_0 (váha v ‰)
Tržní statek A	80	85	95	20		
Tržní statek B	60	65	75	30		
Regulovaný statek C	25	40	50	10		
Vliv nepřímých daní D	30	45	50	5		
Celkem	x	X	x	X		

Zdroj: didaktické údaje

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	2024	2025
	‰	
a) celková inflace spotřebitelských cen (CPI)		
b) čistá inflace (v pojetí ČSÚ)		
c) jádrová inflace (v pojetí ČSÚ)		

Příklad č. 4.2: Vyjádření indexu spotřebitelských cen

Na základě míry inflace vyjádřené prostřednictvím bazických indexů (míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k základnímu období (průměr roku 2025 = 100)) vypočítejte následující míry inflace:

Tabulka 19: Index spotřebitelských cen – bazické indexy

Rok	Měsíc											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2024	96,5	96,8	97,0	97,6	97,6	97,3	98,0	98,2	97,9	98,1	98,2	98,0
2025	99,3	99,4	99,5	99,4	99,9	100,2	100,6	100,7	100,1	100,6	100,3	100,0
2026	100,9	100,8										

Zdroj: ČSÚ, Inflace – druhy, definice, tabulky

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	%
a) meziroční míra inflace v únoru 2026	
b) meziměsíční míra inflace v únoru 2026	
c) průměrná roční míra inflace v únoru 2026	

Příklad č. 4.3: Meziroční míra inflace a rozložení na příspěvky

Na základě údajů uvedených za únor 2026 vypočítejte meziroční míru inflace v daném měsíci v ČR a vypočítejte i příspěvky jednotlivých složek k meziroční inflaci:

Tabulka 20: Meziroční vývoj dle jednotlivých částí spotřebitelského koše

Spotřebitelský koš	Stálé váhy 2024 (%)	Meziroční index
Potraviny	168,6	100,4
Alkohol a tabák	82,9	104,0
Doprava	99,1	98,5
Bydlení, voda, energie, paliva	269,8	100,8
Ostatní	379,6	102,4

Zdroj: ČSÚ, Inflace, spotřebitelské ceny

Tabulka pro doplnění výsledků:

Spotřebitelský koš	Příspěvek (p.b.)
Potraviny	
Alkohol a tabák	
Doprava	
Bydlení, voda, energie, paliva	
Ostatní	
Meziroční míra inflace (%)	

Příklad č. 4.4: Index cen vývozu a dovozu zboží a index směnných relací

Na základě uvedených údajů (meziroční změny ve vývoji cen vývozu a dovozu, stejné období předchozího roku = 100) vypočítejte meziroční vývoj cenových indexů v ČR v roce 2025 v %:

Tabulka 21: Ceny vývozu a dovozu

CPA Klasifikace	Stálé váhy roku 2021 ‰		Meziroční index (roční) – 2025	
	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz
Produkty zemědělství, lesnictví a rybníkářství	20,5301	15,5780	105,5	106,3
Těžba a dobývání	3,1625	52,5280	88,0	89,3
Výrobky zpracovatelského průmyslu	943,6546	919,0955	98,7	98,8
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	15,9667	6,4322	102,8	104,6
Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	11,9806	3,7139	90,5	i.d.
Informační a komunikační služby	4,7055	2,6525	105,9	99,3

Zdroj: ČSÚ, Ceny vývozu a dovozu, veřejná databáze

Označení i.d. znamená individuální důvěrný údaj.

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	%
a) souhrnný index cen vývozu	
b) souhrnný index cen dovozu	
c) index cen směnných relací	

Příklad č. 4.5: Peněžní agregáty

Na základě vybraných položek z harmonizovaného měnového přehledu vypočítejte měnové (peněžní) agregáty v ČR (M1, M2, M3) ke konci roku 2025.

Tabulka 22: Vybrané položky z měnového přehledu

Položky z měnového přehledu	2025
Oběživo	710,1
Vklady s dohodnutou splatností do 2 let	1 056,5
Vklady s výpovědní lhůtou do 3 M	174,4
Jednodenní vklady	5 083,9
Obchodovatelné nástroje	271,0

Zdroj: ČNB, Měnový přehled: peněžní agregáty a protipoložky, databáze ARAD

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) peněžní agregát M1	
b) peněžní agregát M2	
c) peněžní agregát M3	

Příklad č. 4.6: Měnová báze

Na základě uvedených údajů ze statistiky měnové báze vypočítejte míru sterilizace rezerv bankovního systému prostřednictvím dvou týdenní repo operace ČNB na stažení likvidity (v mld. Kč).

Tabulka 23: Měnová báze ČNB

Měnová báze	2025
Vnější sektor (devizové rezervy)	3 439,54
Vládní sektor (depozita vlády včetně Garančního fondu)	-94,48
Pohledávky za nebankovními subjekty	-9,04
Čistá ostatní aktiva	342,83
Lombardní repo	0,00
O/N depozitum	-157,01
Oběživo	740,55
PMR (povinné minimální rezervy)	264,86
Volné rezervy	-106,23

Zdroj: ČNB, Měnová báze ČNB (rezervní peníze), databáze ARAD

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	mln. Kč
a) míra sterilizace rezerv ČNB (2T repo operace)	

5. Trh práce, mzdové náklady a produktivita práce

Příklad č. 5.1: Strukturální ukazatele trhu práce

Na základě údajů uvedených za rok 2024 z dat VŠPS (Výběrové šetření pracovních sil) a z MPSV (Ministerstvo práce a sociálních věcí) vypočtete následující strukturální ukazatele trhu práce:

Tabulka 24: Zaměstnaní, nezaměstnaní a ekonomická aktivita obyvatel

Ekonomická aktivita obyvatel ČR v roce 2024	v tis. osob
Populace 15+	8 796,1
Zaměstnaní v NH	5 192,4
Dosažitelní uchazeči o zaměstnání (MPSV)	284,4
Nezaměstnaní	138,8
Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP	306,5
Populace 15–64 let	6 936,1
Nezaměstnaní v NH déle než 1 rok	40,3
Nezaměstnanost 15–24 let	27,0
Pracovní síla 15–24 let	261,5

Zdroj: ČSÚ, Zaměstnanost, nezaměstnanost, veřejná databáze

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) ekonomicky aktivní pracovní síla 15+ v (tis. osob)	
b) míra ekonomické aktivity (participace CZSO) v %	
c) míra zaměstnanosti (CZSO) v %	
d) obecná míra nezaměstnanosti (VŠPS) v %	
e) podíl nezaměstnaných osob (MPSV) v %	
f) míra dlouhodobé nezaměstnanosti v %	
g) nezaměstnanost mladých v %	

Příklad č. 5.2: Dynamika na trhu práce

Na základě uvedených údajů vypočítejte počet neumístěných uchazečů o zaměstnání a počet volných pracovních míst na úřadu práce v ČR ke konci prosince 2024, pokud máte k dispozici níže uvedené údaje.

Tabulka 25: Struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci MPSV

Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa (MPSV)	v tis. osob
Neumístěnění uchazeči ke konci listopadu 2024	290,425
Odchod uchazečů z ÚP na vlastní žádost v prosinci 2024	3,229
Umístěnění uchazečů do zaměstnání z ÚP v prosinci 2024	13,935
Nově hlášené uchazeči v prosinci 2024	38,637
Vyřazení uchazečů z ÚP z důvodu nesoučinnosti v prosinci 2024	3,524
Umístěnění uchazečů do zaměstnání bez ÚP v prosinci 2024	1,896
Počet volných pracovních míst v listopadu 2024	255,641
Dosažitelní uchazeči o zaměstnání 15–64 let ke konci prosince 2024	284,430
Nově hlášená volná místa v prosinci 2024	12,166
Obsazená volná místa v prosinci 2024	1,832
Uvolněná místa v prosinci 2024	0,025
Populace 15–64 let ke konci prosince 2024	6 936,100
Zrušená místa v prosinci 2024	19,427

Zdroj: ČSÚ, Zaměstnanost, nezaměstnanost, veřejná databáze – údaje MPSV

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) neumístěnění uchazeči o zaměstnání (v tis. osob)	
b) volná pracovní místa na úřadu práce (v tis. osob)	
c) počet neumístěných uchazečů na jedno volné pracovní místo (os./prac. místo)	
d) podíl nezaměstnaných osob (v %)	

Příklad č. 5.3: Průměrná hrubá měsíční nominální a reálná mzda

Na základě uvedených údajů vypočítejte průměrnou nominální a reálnou měsíční mzdu v ČR v roce 2025 a také její meziroční vývoj v % a další ukazatele mzdového vývoje:

Tabulka 26: Ukazatele mzdové úrovně

Mzdové ukazatele	2025
Mzdy včetně ostatních osobních nákladů (v tis. Kč)	2 561 653 246,1
Ostatní osobní náklady (v tis. Kč)	178 520 110,6
Průměrná míra inflace v roce 2025 (v %)	2,5
Průměrný evidenční počet zaměstnanců – propočtený (v tis. Osob)	4 035,2
Průměrná nominální měsíční mzda (na přepočtené počty zaměstnanců) v roce 2024	45 898,6
Průměrná míra inflace v roce 2024 (v %)	2,4
Průměrný evidenční počet zaměstnanců – fyzický (v tis. Osob)	4 261,5
Průměrný počet odpracovaných hodin zaměstnancem v roce 2025	1 674,2

Zdroj: ČSÚ, Mzdy a náklady práce, veřejná databáze

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) průměrná měsíční mzda nominální (na přepočtené počty zaměstnanců) v Kč	
b) průměrná měsíční mzda nominální (na fyzické osoby) v Kč	
c) meziroční změna nominální mzdy (na přepočtené počty zaměstnanců) v %	
d) meziroční změna reálné mzdy (na přepočtené počty zaměstnanců) v %	
e) náklady práce (hodinové) v Kč	

Příklad č. 5.4: Souhrnná a hodinová produktivita práce

Na základě uvedených údajů vypočítejte souhrnnou a hodinovou produktivitu práce v Kč/osobu/hodinu v letech 2023–2024 a zároveň vypočítejte i jejich meziroční změnu v %:

Tabulka 27: Pracovníci, reálný HDP a počet odpracovaných hodin

Rok	Zaměstnanost (celkem – osoby)	HDP v s.c. 2020 (v mil. Kč)	Počet odpracovaných hodin (tis. hodin)
2022	5 255 994	6 235 770	9 489 719
2023	5 349 512	6 238 737	9 658 635
2024	5 390 825	6 316 803	9 840 195

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů

Tabulka pro doplnění výsledků:

Rok	SPP (Kč/osobu)	SPP ($\Delta\%$) meziroční změna	PPH (Kč/hodinu)	PPH ($\Delta\%$) meziroční změna
2022		X		X
2023				
2024				

Příklad č. 5.5: Nominální a reálné jednotkové mzdové náklady

Na základě uvedených údajů vypočítejte vývoj reálných a nominálních jednotkových mzdových nákladů v ČR v letech 2023–2024:

Tabulka 28: Náhrady zaměstnanců a smíšený důchod, reálný HDP a deflátor HDP

Rok	Náhrady zaměstnancům	Čistý smíšený důchod	HDP v s.c. 2020 (v mil. Kč)	Deflátor HDP ($\Delta\%$)
2022	3 031 250	572 226	6 235 770	8,7
2023	3 286 803	623 094	6 238 737	8,6
2024	3 510 768	637 426	6 316 803	3,9

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů

Tabulka pro doplnění výsledků:

Rok	NJMN ($\Delta\%$) Meziroční změna	RJMN ($\Delta\%$) Meziroční změna
2023		
2024		

Příklad č. 5.6: Průměrné mzdové náklady a souhrnná produktivita práce

Na základě uvedených údajů o vývoji jednotlivých ukazatelů vypočítejte pro roky 2023 a 2024 meziroční vývoj reálných a nominálních jednotkových mzdových nákladů ČR a zároveň porovnejte vývoj produktivity práce a průměrné mzdové náklady na pracovníka:

Tabulka 29: Náhrady zaměstnancům a smíšený důchod, souhrnná produktivita práce

Rok	Náhrady zaměstnancům + čistý smíšený důchod (ΔW v %)	Souhrnná produktivita práce (ΔPP v %)	Deflátor HDP (ΔDEF v %)	Zaměstnanost (ΔL v %)
2023	8,50	-1,70	9,55	1,78
2024	6,09	0,48	10,55	0,77

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, vlastní dopočty

Tabulka pro doplnění výsledků:

Rok	NJMN ($\Delta\%$) Meziroční změna	RJMN ($\Delta\%$) Meziroční změna	Průměrné náklady na pracovníka ($\Delta\%$) Meziroční změna
2023			
2024			

6. Platební bilance, investiční pozice a zahraniční zadluženost

Příklad č. 6.1: Zahraniční obchod se zbožím

Na základě uvedených údajů vypočítejte následující ukazatele zahraničního obchodu, relativní ukazatele počítejte na základě pojetí zahraničního obchodu dle metodiky ESA2010:

Tabulka 30: Zahraniční obchod se zbožím v národním a přeshraničním pojetí

Zahraniční obchod v roce 2024	mld. Kč
Vývoz - pohyb zboží přes hranice	6 108,823
Dovoz - pohyb zboží přes hranice	5 413,434
Vývoz - změna vlastnictví	4 663,189
Dovoz - změna vlastnictví	4 442,700
HDP v b.c. (nominální HDP)	8 058,158
Produkce v b.c.	17 734,134

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, Zahraniční obchod - veřejná databáze

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) obchodní bilance (přeshraniční pojetí) v mld. Kč a v podílu k HDP v %	
b) obchodní bilance (ESA2010) v mld. Kč a v podílu k HDP v %	
c) míra otevřenosti ekonomiky (export/HDP) v %	
d) obrát zahraničního obchodu na HDP v %	
e) krytí dovozu vývozem v %	
f) podíl vývozu na produkci v %	

Příklad č. 6.2: Platební bilance dle metodiky MMF (BPM6)

Na základě údajů o položkách z platební bilance ČR za rok 2024 vypočítejte následující, když víte, že nominální HDP v roce 2024 činil 8 058,2 mld. Kč:

Tabulka 31: Platební bilance ČR

Záznamy z platební bilance	v mld. Kč
Zboží - vývoz (příjem)	4 581,4
Zboží - dovoz (výdej)	4 166,9
Kapitálový účet (saldo)	131,4
Čisté chyby a opomenutí	-2,0
Přímé investice v zahraničí (aktiva)	298,9
Přímé investice v ČR (pasiva)	313,7
Portfoliové investice v ČR (pasiva)	360,0
Portfoliové investice v zahraničí (aktiva)	163,0
Finanční deriváty (saldo)	-36,1
Ostatní investice (saldo)	474,1
Služby - příjmy	1 004,1
Služby - výdaje	892,7
Náhrady zaměstnancům (saldo)	16,0
Důchody z investic (saldo)	-358,6
Ostatní prvotní důchody (saldo)	-7,7
Druhotné důchody (saldo)	-38,6
HDP v b.c.	8 058,2

Zdroj: ČNB, Platební bilance, databáze ARAD

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	v mld. Kč	% HDP
a) obchodní bilance ČR		
b) výkonová bilance ČR		
c) prvotní důchody ČR (saldo)		
d) běžný účet platební bilance ČR		
e) finanční účet platební bilance ČR		
f) rezervní aktiva (devizové rezervy) ČR		

Příklad č. 6.3: Platební bilance v národních účtech (ESA2010)

Na základě údajů o položkách národního hospodářství (metodika ESA2010) v roce 2024 vypočítejte následující vztahy domácí ekonomiky k sektoru nerezidentů:

Tabulka 32: Důchody, výdaje a kapitálové transakce – vybrané položky

Název	2024
Hrubý domácí produkt	8 058,2
Hrubé domácí konečné výdaje	7 554,5
Prvotní důchody - od nerezidentů	507,4
Prvotní důchody - nerezidentům	754,7
Běžné transfery - od nerezidentů	112,6
Běžné transfery - nerezidentům	192,7
Saldo změny čistého podílu domácností na rezervách PF s nerezidenty	-0,1
Kapitálové transfery - od nerezidentů	148,4
Kapitálové transfery - nerezidentům	8,8
Čisté pořízení nevyráběných nefinančních aktiv od nerezidentů(+)/nerezidentům(-)	11,4

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, Důchody za Národní hospodářství – Důchody, výdaje a kapitálové transakce

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	v mld. Kč	% HDP
a) čistý export zboží a služeb (NX)		
b) běžný účet platební bilance (BÚ PB)		
c) kapitálový účet platební bilance (KÚ PB)		
c) finanční účet platební bilance (ČP/V)		

Příklad č. 6.4: Investiční pozice a zahraniční zadlužení

Na základě údajů z investiční pozice ČR v roce 2024 (v mld. Kč) vypočítejte níže uvedené ukazatele vnější rovnováhy, pokud víte, že nominální HDP v roce 2024 činil 8 058,2 mld. Kč, export zboží a služeb činil 5 585,5 mld. Kč a import zboží a služeb činil 5 059,6 mld. Kč.

Tabulka 33: Investiční pozice

mld. Kč			
AKTIVA		PASIVA	
Přímé investice v zahraničí	2 711,4	Přímé investice v ČR	6 202,4
Akcie a ostatní účasti	1 721,1	Akcie a ostatní účasti	4 784,4
Dluhové nástroje	990,3	Dluhové nástroje	1 418,0
Portfoliové investice	1 385,6	Portfoliové investice	1 750,6
Účasti a podíly v investičních fondech	974,3	Účasti a podíly v investičních fondech	289,0
Dluhové cenné papíry	411,3	Dluhové cenné papíry	1 461,6
Finanční deriváty	161,0	Finanční deriváty	181,4
Ostatní investice	2 116,2	Ostatní investice	2 380,0
Ostatní účasti	21,7	Ostatní účasti	0,0
Oběživo a vklady	830,3	Oběživo a vklady	1 300,3
Půjčky	609,8	Půjčky	578,9
Pojistné, penzijní a SZP	55,6	Pojistné, penzijní a SZP	47,0
Obchodní úvěry a zálohy	572,0	Obchodní úvěry a zálohy	279,6
Jiné pohledávky/závazky	26,8	Jiné pohledávky/závazky	83,6
	0,0	SDR (Čistý vznik závazků)	-90,7
Rezervní aktiva	3 545,5		
		Saldo investiční pozice vůči zahraničí	

Zdroj: ČNB, Investiční pozice, databáze ARAD

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	v mld. Kč	% HDP
a) čistá majetková pozice ČR		
b) saldo celkové čisté investiční pozice ČR		
c) stav devizových rezerv centrální banky		
d) hrubý zahraniční dluh ČR (celkem)		
Oběživo a vklady		
Dluhové cenné papíry		
Půjčky		
Obchodní úvěry		
Ostatní dluhové závazky		
e) čistý zahraniční dluh ČR		
f) podíl exportu na hrubém zahraničním dluhu ČR v %		
g) krytí dovozu devizovými rezervami ČR (v měsících)		

Příklad č. 6.5: Udržitelnost zahraničního financování

Na základě uvedených údajů (vybraných) z investiční pozice ČR k 31. 12. 2025 a jednotlivých složek HDP vypočítejte následující ukazatele udržitelnosti zahraničního financování ČR:

Tabulka 34: Vybrané položky z investiční pozice

Název	mld. Kč
Měnové zlato	209
Zvláštní práva čerpání (SDR)	73
Rezervní pozice u MMF	16
Ostatní rezervní aktiva	3 342
Přímé investice ČR – aktiva	2 857
Ostatní investice ČR – aktiva	2 136
Finanční deriváty	143
HDP v b.c.	8 542
Hrubé domácí konečné výdaje	8 042
Vývoz zboží a služeb	4 913

Zdroj: ČNB, Investiční pozice, databáze ARAD, HDP a hrubé domácí konečné výdaje z ČSÚ – databáze národních účtů

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) stav devizových rezerv ČNB v podílu na HDP (%)	
b) krytí dovozu zboží a služeb DR ČNB (měsíc)	

7. Měnový kurz, mezinárodní srovnání a konvergence

Příklad č. 7.1: Spotový kurz a kotace

Z následujících údajů o devizových kurzech vypočítejte změnu kurzu, křížový kurz USD/CZK a stanovte u daných kurzů kotaci (přímá vs. nepřímá):

Tabulka 35: Devizový kurz – bilaterální

Tržní kotace bilaterálních NER	17.03.2026	01.01.2026
EUR1/CZK	24,435	24,245
CZK1/EUR	0,04092	0,04125
EUR1/USD	1,1531	1,1750

Zdroj: ČNB, ECB, kurzovní lístek – fixing

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) změna nominálního měnového kurzu koruny vůči EUR (v %)	
b) určete typ kotace u měnového páru CZK	
c) kurz USD/CZK (křížový kurz k 17. 03. 2026)	

Příklad č. 7.2: Nominální efektivní měnový kurz

Předpokládejte, že ČR obchoduje pouze se zeměmi eurozóny (EUR) a s ostatními zeměmi, které používají k obchodování USD. Na základě uvedených údajů vypočítejte:

Tabulka 36: Nominální měnový kurz a zahraniční obchod

Devizový kurz CZK	NER		Zahraníční obchod (v mld. Kč)		
	2023	2024	Měnová oblast	EUR	USD
EUR/CZK	24,000	25,100	Dovoz	4 100	1 025
USD/CZK	22,200	23,500	Vývoz	4 503	1 126

Zdroj: ČNB, kurzovní lístek – fixing, didaktické údaje u zahraničního obchodu

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) index nominálního efektivního měnového kurzu (NEER)	
b) apreciaci/depreciaci NEER v (%)	

Příklad č. 7.3: Reálný efektivní měnový kurz

Předpokládejte, že ČR obchoduje pouze se zeměmi eurozóny (transakce probíhají v EUR) a s ostatním zeměmi (transakce probíhají v USD). Na základě uvedených údajů vypočítejte reálný efektivní měnový kurz:

Tabulka 37: Nominální měnový kurz, inflace a zahraniční obchod

Devizový kurz CZK			Podíl měnové oblasti na obratu zahraničního obchodu (%)	Inflace		
Měnový pár	CZK/EUR	CZK/USD		Eurozóna (EUR) v %	USD (obchodní partneři) v %	ČR v %
2023	24,000	22,200	80 (EUR)	5,8	4,1	10,7
2024	25,100	23,500	20 (USD)	2,2	2,9	2,4

Zdroj: ČNB, kurzovní lístek – fixing, didaktické údaje u zahraničního obchodu

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) index reálného efektivního měnového kurzu (REER)	
b) apreciaci/depreciaci REER v (%)	

Příklad č. 7.4: Parita kupní síly – Big Mac index

Na základě údajů z pravidelného průzkumu časopisu *The Economist* – Big Mac index – vypočítejte následující ukazatele spojené s paritou kupní síly:

Tabulka 38: Ceny Big Mac a devizový kurz

The Economist	2026
Cena Big Mac v ČR v CZK	115
Cena Big Mac v USA v USD	6,12
Nominální devizový kurz USD/CZK	20,516

Zdroj: <https://www.economist.com/interactive/big-mac-index>

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) absolutní výše měnového kurzu dle PPS vůči USD	
b) koeficient ERDI a míra podhodnocení/nadhodnocení CZK vůči USD v %	
c) cena Big Mac v ČR v CZK, aby byla zachována PPS	
d) srovnatelná cenová hladina mezi ČR a USA	
e) očekávaná změna paritního kurzu, v případě růstu Big Mac v ČR o 5 % a v USA o 2 %	
f) nová srovnatelná cenová hladina mezi ČR a USA v případě růstu ceny Big Mac v ČR o 5 % a v USA o 2 %, nominální kurz zároveň deprecioval v daném období na 22,00 CZK/USD	

Příklad č. 7.5: Parita kupní síly, ukazatel ERDI a srovnatelná cenová hladina

Na základě uvedených údajů vypočítejte v roce 2024 ukazatele parity kupní síly, ERDI, srovnatelnou cenovou hladinu a určete míru podhodnocení/nadhodnocení CZK vůči EUR:

Tabulka 39: HDP na obyvatele v Kč, PPS a devizový kurz

Název	2022	2023	2024
HDP na 1 obyvatele v Kč	655 221	704 139	739 598
HDP na 1 obyvatele v PPS	32 420	34 973	36 176
Devizový kurz (nominální) EUR/CZK	24,565	24,007	25,119

Zdroj: ČSÚ, Hlavní makroekonomické ukazatele

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) absolutní výše měnového kurzu dle PPS	
b) výši HDP na obyvatele v EUR	
c) míru podhodnocení/nadhodnocení CZK vůči EUR v %	
d) ukazatel ERDI	
e) srovnatelnou cenovou hladinu (CPL) v %	

Příklad č. 7.6: Relativní verze parity kupní síly

Na základě uvedených údajů vypočítejte, zda by měl nominální měnový kurz EUR/CZK v roce 2023 apreciovat/depreciovat za předpokladu platnosti relativní verze parity kupní síly.

Tabulka 40: Devizový kurz, inflace a parita kupní síly

Název	2022	2023
Míra inflace v ČR (v %)	15,1	10,7
Míra inflace v eurozóně (v %)	8,4	5,4
Měnový kurz dle PPP (vůči eurozóně)	20,211	X
Devizový kurz (nominální) EUR/CZK	24,565	24,007

Zdroj: ČSÚ, Hlavní makroekonomické ukazatele, inflace v eurozóně – Eurostat

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) změna nominálního kurzu (v %)	
b) inflační diferenciál (v p.b.)	
c) nová parita kupní síly (v PPP), tj. nový rovnovážný kurz	
d) předpoklad vývoje nominálního kurzu dle relativní verze PPP (v %)	

Příklad č. 7.7: Srovnatelná cenová hladina a konvergence

Na základě uvedených údajů vypočítejte novou cenovou hladinu v ČR v roce 2023 a rozložte její vývoj na příspěvek inflačního kanálu a kurzovního kanálu konvergence:

Tabulka 41: HDP na obyvatele, devizový kurz a míra inflace

Název	2020	2021	2022	2023
HDP na 1 obyvatele v Kč	554 964	600 690	655 221	X
HDP na 1 obyvatele v PPS	29 178	30 502	32 420	
Devizový kurz (nominální) EUR/CZK	26,444	25,645	24,565	24,007
Míra inflace v ČR (v %)	3,2	3,8	15,1	10,7
Míra inflace v eurozóně (v %)	0,3	2,6	8,4	5,4

Zdroj: ČSÚ, Hlavní makroekonomické ukazatele, inflace v eurozóně – Eurostat

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) nová cenová hladina v roce 2023 v %	
b) kurzovní kanál konvergence v p.b.	
c) inflační kanál konvergence v p.b.	
d) změna reálného měnového kurzu v roce 2023 v %	

Příklad č. 7.8: Forwardový kurz

Na základě uvedených údajů o spotovém kurzu EUR/CZK a mezibankovních úrokových sazbách EURIBOR a PRIBOR se splatností 3 a 6 měsíců vypočítejte ke dni 20. 03. 2026 forwardový kurz, forwardové body a relativní změnu kurzu:

Tabulka 42: Devizový kurz a mezibankovní úrokové sazby

Název	3 měsíce	6 měsíců
Úroková sazba (CZK) – PRIBOR (% p.a.)	3,560	3,590
Úroková sazba (EUR) – EURIBOR (% p.a.)	2,111	2,406
Spotový kurz EUR/CZK	24,475	
Datum uzavření obchodu	20. 03. 2026	
Datum vypořádání obchodu	24. 03. 2026	
Datum splatnosti obchodu	24. 06. 2026	24. 09. 2026

Zdroj: ČNB, ECB, mezibankovní sazby a kurzovní lístek – fixing

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky		
a) forwardový kurz EUR/CZK se splatností 3 měsíce a 6 měsíců		
	se splatností 3 měsíce	
	se splatností 6 měsíců	
b) forwardové body		
	se splatností 3 měsíce	
	se splatností 6 měsíců	
c) relativní změnu kurzu EUR/CZK v % (apreciace/depreciace)		
	se splatností 3 měsíce	
	se splatností 6 měsíců	

Příklad č. 7.9: Mezinárodní Fisherův efekt

Na základě níže uvedených didaktických údajů vypočítejte budoucí očekávaný kurz EUR/CZK včetně jeho změny v procentech (mezinárodní Fisherův efekt):

Tabulka 43: Devizový kurz, očekávaná inflace a reálná úroková sazba

Název	%
Reálná úroková sazba (% p.a.)	2,0
Spotový kurz EUR/CZK	24,4
Očekávaná inflace v ČR (v %)	4,90
Očekávaná inflace v EU (v %)	1,96

Zdroj: didaktické údaje

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) budoucí (roční) očekávaný nominální kurz EUR/CZK	
b) změna budoucího očekávaného kurzu v % (apreciace/depreciace)	

Příklad č. 7.10: Reálná konvergence ekonomik

Na základě níže uvedených údajů v tabulce vypočítejte následující:

Tabulka 44: Reálný růst HDP, inflace a nominální devizový kurz

Název	1993–2025
Průměrný vývoj nominálního měnového kurzu EUR/CZK v % (apreciace)	1,53
Průměrná míra inflace v ČR v %	4,62
Průměrná míra inflace v eurozóně %	2,50
Průměrný růst reálného HDP v ČR v %	2,36
Průměrný růst reálného HDP v eurozóně v %	1,52
Relativní výchozí úroveň ČR vůči eurozóně v %	58,0

Zdroj: ČSÚ, Hlavní makroekonomické ukazatele, vlastní dopočty

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) průměrný reálný růst HDP v ČR v EUR v %	
b) za kolik let dožene ČR země EU20 v případě přetrvávání kladné mezery v reálném růstu HDP	

8. Vládní finance, deficit a dluh vládních institucí

Příklad č. 8.1: Saldo vládních financí v metodice ESA2010 – maastrichtský deficit

Na základě uvedených údajů z národních účtů ČR vypočítejte pro rok 2025 saldo sektoru vládních institucí a rozhodněte, zda splnila ekonomika referenční hodnotu pro saldo a dluh (maastrichtské kritérium) a zda splnila ČR referenční hodnotu národního dluhového kritéria:

Tabulka 45: Národní účty – sektor vládních institucí

Vybrané položky z národních účtů	mld. Kč
Výdaje na konečnou spotřebu sektoru vládních institucí	1 712,694
Tvorba hrubého kapitálu sektoru vládních institucí	456,528
Spotřeba fixního kapitálu sektoru vládních institucí	339,945
Čistý disponibilní důchod sektoru vládních institucí	1 598,683
Dluh sektoru vládních institucí v roce 2024	3 488,500
Hrubý domácí produkt 2025 (nominální)	8 556,452
Čisté pořízení nevyroběných aktiv vládních institucí	-0,712
Saldo kapitálových transferů sektoru vládních institucí	46,138
Přízpůsobení mezi deficitem a dluhem v roce 2025 (SFA)	114,006
Rezerva při financování státního dluhu	0,000
Střední stav obyvatelstva ČR v roce 2025	10,915
Hrubý domácí produkt 2024 (nominální)	8 058,158

Zdroj: ČSÚ, databáze národních účtů, Časové řady sektorových účtů

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč	% HDP
a) saldo sektoru vládních institucí (ESA2010)		
b) dluh sektoru vládních institucí (ESA2010)		
c) změna dluhové kvóty (ESA2010) v mld. Kč a p.b.		
d) výše dluhu na obyvatele v Kč (dluh/obyvatele)		

Příklad č. 8.2: Rozklad salda sektoru vládních institucí

Na základě uvedených údajů, které popisují saldo a dluh sektoru vládních institucí v ČR v roce 2023 a 2024, doplňte chybějící údaje:

Tabulka 46: Ukazatele salda a dluhu vládních financí

Saldo a dluh	2023	2024
Saldo sektoru vládních institucí (% HDP)		
Saldo sektoru vládních institucí (mld. Kč)		
Cyklická složka salda (% HDP)	-0,3	-0,7
Cyklicky očištěné saldo (% HDP)		-1,4
Jednorázové a jiné přechodné operace (% HDP)		0,3
Strukturální saldo (% HDP)	-2,6	
Fiskální úsilí (v p.b.)		
Úroky (% HDP)	1,3	
Primární saldo (% HDP)		-0,7
Primární cyklicky očištěné saldo (% HDP)	-2,2	
Dluh sektoru vládních institucí (% HDP)	42,2	43,3
Dluh sektoru vládních institucí (mld. Kč)		
Změna dluhové kvóty (p.b.)	-0,3	
Hrubý domácí produkt	7 660	8 058

Zdroj: MFČR, Makroekonomická predikce ČR – leden 2026

Příklad č. 8.3: Strukturální saldo

Na základě uvedených údajů vypočítejte strukturální saldo vládních financí jako i další fiskální ukazatele ČR v roce 2024:

Tabulka 47: Ukazatele pro výpočet strukturálního salda

Fiskální ukazatele	2024	
Mezera výstupu (% potenciálního HDP)	-1,9	
Nominální HDP (v mld. Kč)	8 058	
Saldo sektoru vládních institucí (% HDP)	-2,1	
Dílčí elasticity příjmů a výdajů a jejich podíl na HDP	Elasticita	mln. Kč
Daň z příjmu PO	1,39	359
Daň z příjmů FO	1,19	312
Nepřímé daně	1,00	857
Sociální a zdravotní pojištění	0,80	1 270
Běžné výdaje	-0,02	13
Jednorázové a jiné přechodné operace (% HDP)	0,3	

Zdroj: MFČR, Makroekonomická predikce – leden 2026, Fiskální výhled ČR – listopad 2025. Lang, Mareš (2015). Cyklické očišťování salda vládního sektoru

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) celková elasticita příjmů a výdajů	
b) cyklická složka salda (% HDP)	
c) strukturální saldo (% HDP)	
d) cyklicky očištěné saldo (% HDP)	

Příklad č. 8.4: Jednoduchá a složená daňová kvóta

Na základě údajů o struktuře příjmů sektoru vládních institucí v ČR v roce 2024 vypočítejte jednoduchou a složenou daňovou kvótu:

Tabulka 48: Příjmy a výdaje vládních institucí v metodice ESA2010

Příjmy sektoru vládních institucí	mld. Kč
Spotřební daně	197
Daň z přidané hodnoty (DPH)	587
Ostatní daně z produktů	25
Jiné daně z výroby	48
Daň z příjmů fyzických osob (DzP FO)	312
Daň z příjmů právnických osob (DzP PO)	359
Ostatní běžné daně	13
Kapitálové daně	0
Sociální pojištění	759
Prodeje	252
Zdravotní pojištění	496
Úrazové pojištění	12
Ostatní kapitálové transfery	7
Imputované sociální příspěvky	3
Důchody z vlastnictví	-13
HDP v b.c. v roce 2024	8 057

Zdroj: Fiskální výhled ČR - listopad 2025

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	% HDP
a) jednoduchá daňová kvóta	
b) složená daňová kvóta	

Příklad č. 8.5: Hrubý konsolidovaný dluh vládních institucí

Na základě uvedených údajů o relativních faktorech ovlivňujících dluhovou kvótu ČR v roce 2025 a zadané výchozí úrovni vládního zadlužení v roce 2024 vypočítejte pro rok 2025 následující ukazatele dynamiky vládního zadlužení:

Tabulka 49: Ukazatele dluhové kvóty v relativním vyjádření

Relativní faktory dluhu sektoru vládních institucí	%
Hrubý konsolidovaný dluh sektoru vládních institucí v % HDP v roce 2024	43,3
Implicitní úroková sazba z dluhu v % p.a.	3,2
Reálný růst HDP v % (meziroční změna)	2,4
Inflace (deflátor HDP) v % (meziroční změna)	3,1
Primární saldo v % HDP	-0,8
Ostatní faktory (SFA) změny dluhu v % HDP	1,3

Zdroj: Fiskální výhled ČR – listopad 2025, vlastní dopočty

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) hrubý konsolidovaný dluh sektoru vládních institucí	
b) implicitní reálná úroková sazba z dluhu v % p.a.	
c) změna dluhové kvóty sektoru vládních institucí v p.b.	
d) příspěvek ke změně poměru dluhu k HDP v p.b.	
	primární deficit
	úroky
	nominální růst HDP
	ostatní faktory
e) koeficient dluhové pasti	
f) efekt sněhové koule (snowball efekt) v p.b.	
g) primární saldo v % HDP v roce 2025 potřebné ke stabilizaci dluhové kvóty	
h) nominální růst HDP v % v roce 2025 potřebný ke stabilizaci dluhové kvóty	

Příklad č. 8.6: Rovnovážná dluhová kvóta

Na základě uvedených údajů o průměrném vývoji ukazatelů dluhové dynamiky vypočítejte dlouhodobou trajektorii vládního zadlužení za předpokladu, že se budou rovněž v budoucnu vyvíjet dané ukazatele na úrovni průměrných:

Tabulka 50: Dlouhodobé faktory dluhové dynamiky

Průměrný vývoj ukazatelů dluhové dynamiky	1993–2025
Reálný růst HDP v %	2,5
Inflace v %	3,5
Primární saldo (v % HDP)	-1,5
Nominální úroková sazba z vládního dluhu (% p.a.)	4,5

Zdroj: didaktické údaje

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) konvergence dluhu k limitní úrovni (rovnovážné) v dlouhém období (% HDP)	
b) primární saldo potřebné ke stabilizaci dluhu na limitní úrovni 60 % HDP	
c) fiskální konsolidační mezera v p.b.	
d) za kolik let dluh konverguje k úrovni 60 % HDP z výchozí úrovně 44,3 % HDP	

Příklad č. 8.7: Rozšířená dluhová dynamika

Na základě uvedených údajů o relativních faktorech ovlivňujících dluhovou dynamiku složenou z cizoměnového a korunového dluhu vypočítejte dluhovou kvótu v roce 2025 jako i její změnu:

Tabulka 51

Relativní faktory dluhu sektoru vládních institucí	%
Dluh sektoru vládních institucí v % HDP v roce 2024 (domácí)	40,0
Dluh sektoru vládních institucí v % HDP v roce 2024 (cizoměnový)	4,0
Implicitní reálná úroková sazba z dluhu v % p.a. (domácí)	2,0
Implicitní reálná úroková sazba z dluhu v % p.a. (zahraniční)	1,0
Reálný měnový kurz (apreciace v %)	1,5
Reálný růst HDP v % (meziroční změna)	2,1
Deflátor HDP v % (meziroční změna)	6,5
Primární saldo v % HDP	-2,0
Ostatní faktory (SFA) změny dluhu v % HDP	0,5

Zdroj: didaktické údaje

Tabulka pro doplnění výsledků:

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) dluhová kvóta v roce 2025 v % HDP	
b) změna dluhové kvóty v p.b.	

9. Výsledky neřešených příkladů

Příklad č. 1.1: Základní popisní statistiky vývoje reálného HDP

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023
Absolutní přírůstek reálného HDP (mld. Kč)	X	-326,506	234,824	172,628	-3,446
Průměrný absolutní přírůstek reálného HDP (mld. Kč)	19,375				
Řetězový index (předchozí období = 100)	X	94,7	104,0	102,8	99,9
Bazický index (2020 = 100)	105,6	100,0	104,0	107,0	106,9
Meziroční tempo růstu reálného HDP v %	X	-5,3	4,0	2,8	-0,1
Výdaje na konečnou spotřebu (% r/r, reálně)	X	-3,4	3,3	0,5	-1,0
Tvorba hrubého kapitálu (% r/r, reálně)	X	-9,3	18,5	10,2	-6,4
Vývoz zboží a služeb (% r/r, reálně)	X	-8,4	8,3	5,4	2,6
Dovoz zboží a služeb (% r/r, reálně)	X	-8,3	13,7	6,2	-1,0
Průměrné tempo růstu reálného HDP (aritmetický průměr v %)	0,4				
Průměrné tempo růstu reálného HDP (geometrický průměr v %)	0,3				
Metodická diskrepance (mld. Kč)	-1,5	0,0	0,0	-0,4	-2,7
Příspěvek VKS (p.b.)	X	-2,3	2,3	0,3	-0,7
Příspěvek THK (p.b.)	X	-2,4	4,6	2,9	-1,9
Příspěvek NX (p.b.)	X	-0,6	-2,8	-0,3	2,6
Příspěvek MD (p.b.)	X	0,0	0,0	0,0	0,0
Součet složek (příspěvků) k HDP (%)	X	-5,3	4,0	2,8	-0,1

Příklad č. 1.2: Vztah mezi bazickými indexy a koeficientem růstu

Rok	VKS _{NH} (v b.c. v mld. Kč)	Bazický index Rok 2012 = 100	Tempo růstu VKS _{NH} v %
2010	2 765,20	98,69	X
2011	2 792,02	99,65	0,97
2012	2 801,80	100,00	0,35
2013	2 851,11	101,76	1,76
2014	2 922,96	104,32	2,52
2015	3 035,30	108,33	3,84
2016	3 158,75	112,74	4,07

Příklad č. 1.3: Souhrnné vyhodnocení prognózy růstu reálného HDP

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) konsenzuální prognóza vývoje reálného HDP (medián a průměr) v %	2,5
b) směrodatná odchylka (výběrová) v p.b.	0,42
c) průměrná (absolutní) odchylka v p.b.	0,34

Příklad č. 1.4: Vztah mezi mezičtvrtletním a meziročním tempem růstu

Rok	Mezičtvrtletní vývoj v %				Meziroční vývoj v %			
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
2022	0,68	0,24	0,17	-0,14	4,84	3,65	2,05	0,95
2023	0,01	0,14	-0,38	0,28	0,28	0,18	-0,37	0,05

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) anualizované tempo růstu HDP v 4Q 2023 v %	1,12

Příklad č. 1.5: Souhrnné cenové a objemové indexy

Souhrnný index	Vývoj cenové hladiny (v %)	Vývoj objemu (v %)	Hodnotový index (v %)
Laspeyersův	8,9	-8,0	1,3
Paascheho	10,2	-7,0	
Fisherův	9,6	-7,5	

Příklad č. 2.1: Výrobní metoda výpočtu HDP

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) celková produkce (CP)	17 734
b) hrubá přidaná hodnota (HPH)	7 356
c) hrubý domácí produkt (HDP)	8 059
d) čistý domácí produkt (ČDP)	6 273
e) účet výroby ČR za rok 2024 (zakreslete)	

Ad e) účet výroby ČR za rok 2024 (zakreslete)

Užití	Účet výroby ČR za rok 2024	Zdroje
Mezispotřeba (MS)	10 378	Produkce (CP) 17 734 Daně snížené o dotace na produkty (ČDzP) 703
Hrubý domácí produkt (HDP)	8 059	
Spotřeba fixního kapitálu (SpFK)	1 786	
Čistý domácí produkt (HDP)	6 273	

Příklad č. 2.2: Výdajová metoda výpočtu HDP

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) hrubý domácí produkt (HDP)	8 059
b) hrubé domácí konečné výdaje (absorpce)	7 554
c) domácí realizovaná poptávka	7 578

Příklad č. 2.3: Důchodová metoda výpočtu HDP

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) Náhrady zaměstnancům (NZ)	3 511
b) Hrubý domácí produkt (HDP)	8 059

Příklad č. 2.4: Výpočet reálného HDP, jeho složek, rozložení na příspěvky

a) reálný vývoj HDP a jeho jednotlivých složek, tj. VKS, THK, V, D

Rok	Ol _{HDP}	Ol _{VKS}	Ol _{THK}	Ol _V	Ol _D
2018	x	x	x	x	x
2019	103,58	102,94	105,70	101,36	101,32
2020	94,69	96,59	90,72	91,57	91,66
2021	104,05	103,33	118,53	108,26	113,69
2022	102,85	100,49	110,20	105,36	106,17

b) vývoj HDP a jeho jednotlivých složek ve stálých cenách referenčního roku 2020 v mld. Kč

Rok	HDP	VKS	THK	V	D	MD
2018	5 941	4 017	1 503	4 317	3 892	-3,1
2019	6 154	4 135	1 588	4 376	3 944	-1,5
2020	5 827	3 994	1 441	4 007	3 615	0,0
2021	6 063	4 127	1 708	4 338	4 110	0,0
2022	6 236	4 147	1 882	4 570	4 363	-0,4

c) rozložení nominálního meziročního růstu HDP na deflátor HDP a reálný HDP

Název	2018	2019	2020	2021	2022
HDP nominální (%)	x	7,56	-1,05	8,25	11,76
HDP reálný (%)	x	3,58	-5,31	4,05	2,85
Deflátor HDP (%)	x	3,84	4,50	4,04	8,66

d) rozložení reálného HDP (tj. v stálých cenách referenčního roku 2020) na příspěvky jednotlivých složek v p.b.

Rok	HDP	VKS	THK	V	D	MD
2018	x	x	x	x	x	x
2019	3,58	1,99	1,44	0,99	0,87	0,03
2020	-5,31	-2,29	-2,40	-6,00	-5,34	0,02
2021	4,05	2,28	4,58	5,68	8,49	0,00
2022	2,85	0,33	2,87	3,83	4,18	-0,01

Příklad č. 3.1: Souhrnné makroekonomické ukazatele

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) Čisté prvotní důchody od nerezidentů(+)/nerezidentům(-) neboli saldo prvotních důchodů	-247,265
b) Hrubý národní důchod	7 810,893
c) Čisté běžné transfery od nerezidentů(+)/nerezidentům(-) neboli saldo druhotných důchodů	-80,149
d) Hrubý disponibilní důchod	7 730,744
e) Hrubé národní úspory	2 297,298
f) Čisté půjčky(+)/výpůjčky	304,456

Příklad č. 3.2: Výdaje na konečnou spotřebu a skutečná konečná spotřeba

	Domácnosti	Vláda	NISD	Národní hospodářství
VKS	3 739,362	1 609,627	84,398	5 433,387
SKS	4 760,930	672,457	0,000	5 433,387
SKS – VKS = NST	1 021,568	-937,170	-84,398	0

*NST = naturální sociální transfery

	Vládní instituce	Neziskové instituce	Domácnosti	Skutečná konečná spotřeba
Individuální spotřeba	937,170	84,398	3 739,362	4 760,930
Kolektivní spotřeba	672,457	X	X	672,457
Výdaje na konečnou spotřebu	1 609,627	84,398	3 739,362	5 433,387

Příklad č. 3.3: Čistý disponibilní důchod a upravený čistý disponibilní důchod

	Čistý disponibilní důchod (ČDD)	Výdaje na konečnou spotřebu (VKS)	Čisté úspory (ČÚ = ČDD-VKS)	Upravený čistý disponibilní důchod (UČDD)	Skutečná konečná spotřeba (SKS)	Čisté úspory (ČÚ = UČDD-SKS)
Domácnosti	4 351,855	3 739,362	612,493	5 373,423	4 760,930	612,493
NISD	73,301	84,398	-11,097	-11,097	0	-11,097
Vládní instituce	1 477,420	1 609,627	-132,207	540,250	672,457	-132,207
Finanční instituce	-38,460	X	-38,460	-38,460	X	-38,460
Nefinanční instituce	80,283	X	80,283	80,283	X	80,283
Národní hospodářství	5 944,399	5 433,387	511,012	5 944,399	5 433,387	511,012

Příklad č. 3.4: Národní účetnictví – národní hospodářství

Vypočítej a doplň do tabulky	%
a) čisté půjčky/výpůjčky NH v podílu na nominálním HDP	3,8
b) podíl hrubých úspor NH na nominálním HDP (míra úspor)	28,5
c) podíl hrubé tvorby fixního kapitálu na nominálním HDP (míra investic)	26,5
d) podíl běžného účtu platební bilance na HDP	2,2
e) podíl výdajů na konečnou spotřebu domácností na HDP	46,4

Příklad č. 3.5: Národní účetnictví – sektor vládních institucí I

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) hrubá přidaná hodnota (HPH _{VL})	1 052,910
b) čistý provozní přebytek (ČPP _{VL})	10,524
c) čistý upravený disponibilní důchod (ČDD _{VL})	403,542
d) čisté úspory (ČÚ _{VL})	-230,432
e) maastrichtský deficit (ČP/V _{VL} na HDP)	-3,52 %

Příklad č. 3.6: Národní účetnictví – sektor vládních institucí II

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) čistý upravený disponibilní důchod vládních institucí (UČDD _{VL}) v mld. Kč	540,250
b) podíl investic vlády na HDP (THFK _{VL} /HDP) v %	4,67
c) maastrichtský deficit (ČP/V _{VL})/HDP _{NOM} v %	-2,03

Příklad č. 3.7: Reálný hrubý domácí důchod a směnné relace

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) index směnných relací	1,0089
b) směnné relace (mld. Kč)	47,283
c) reálný hrubý domácí důchod (mld. Kč)	7 802,784

Příklad č. 4.1: Laspeyersův cenový index

Vypočítej a doplň do tabulky	2024	2025
	%	
a) celková inflace spotřebitelských cen (CPI)	12,5	14,6
b) čistá inflace (v pojetí ČSÚ)	7,0	13,2
c) jádrová inflace (v pojetí ČSÚ)	6,6	12,3

Příklad č. 4.2: Vyjádření indexu spotřebitelských cen

Vypočítej a doplň do tabulky	%
a) meziroční míra inflace v únoru 2026	1,4
b) meziměsíční míra inflace v únoru 2026	-0,1
c) průměrná roční míra inflace v únoru 2026	2,2

Příklad č. 4.3: Meziroční míra inflace a rozložení na příspěvky

Spotřebitelský koš	Příspěvek (p.b.)
Potraviny	0,07
Alkohol a tabák	0,33
Doprava	-0,15
Bydlení, voda, energie, paliva	0,22
Ostatní	0,91
Meziroční míra inflace (%)	1,38

Příklad č. 4.4: Index cen vývozu a dovozu zboží a index směnných relací

Vypočítej a doplň do tabulky	%
a) souhrnný index cen vývozu	-1,19
b) souhrnný index cen dovozu	-1,91
c) index cen směnných relací	0,7

Příklad č. 4.5: Peněžní agregáty

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) peněžní agregát M1	5 794,0
b) peněžní agregát M2	7 024,9
c) peněžní agregát M3	7 295,9

Příklad č. 4.6: Měnová báze

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč
a) míra sterilizace rezerv ČNB (2T repo operace)	-2 622,66

Příklad č. 5.1: Strukturální ukazatele trhu práce

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) ekonomicky aktivní pracovní síla 15+ v (tis. osob)	5 331,2
b) míra ekonomické aktivity (participace CZSO) v %	60,6
c) míra zaměstnanosti (CZSO) v %	59,0
d) obecná míra nezaměstnanosti (VŠPS) v %	2,6
e) podíl nezaměstnaných osob (MPSV) v %	4,1
f) míra dlouhodobé nezaměstnanosti v %	0,8
g) nezaměstnanost mladých v %	10,3

Příklad č. 5.2: Dynamika na trhu práce

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) neumístnění uchazeči o zaměstnání (v tis. osob)	306,478
b) volná pracovní místa na úřadu práce (v tis. osob)	246,573
c) počet neumístěných uchazečů na jedno volné pracovní místo (os./prac. místo)	1,2
d) podíl nezaměstnaných osob (v %)	4,1

Příklad č. 5.3: Průměrná hrubá měsíční nominální a reálná mzda

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) průměrná měsíční mzda nominální (na přepočtené počty zaměstnanců) v Kč	49 215,0
b) průměrná měsíční mzda nominální (na fyzické osoby) v Kč	46 601,7
c) meziroční změna nominální mzdy (na přepočtené počty zaměstnanců) v %	7,2
d) meziroční změna reálné mzdy (na přepočtené počty zaměstnanců) v %	4,6
e) náklady práce (hodinové) v Kč	379,2

Příklad č. 5.4: Souhrnná a hodinová produktivita práce

Rok	SPP (Kč/osobu)	SPP ($\Delta\%$) meziroční změna	PPH (Kč/hodinu)	PPH ($\Delta\%$) meziroční změna
2022	1 186 411,17	X	657,11	X
2023	1 166 225,44	-1,7	645,92	-1,7
2024	1 171 769,26	0,5	641,94	-0,6

Příklad č. 5.5: Nominální a reálné jednotkové mzdové náklady

Rok	NJMN ($\Delta\%$) Meziroční změna	RJMN ($\Delta\%$) Meziroční změna
2023	8,5	-0,1
2024	4,8	0,8

Příklad č. 5.6: Průměrné mzdové náklady a souhrnná produktivita práce

Rok	NJMN ($\Delta\%$) Meziroční změna	RJMN ($\Delta\%$) Meziroční změna	Průměrné náklady na pracovníka ($\Delta\%$) Meziroční změna
2023	8,45	-1,00	6,61
2024	4,78	-5,21	5,28

Příklad č. 6.1: Zahraniční obchod se zbožím

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) obchodní bilance (přeshraniční pojetí) v mld. Kč a v podílu k HDP v %	695,389
b) obchodní bilance (ESA2010) v mld. Kč a v podílu k HDP v %	220,489
c) míra otevřenosti ekonomiky (export/HDP) v %	57,9
d) obrat zahraničního obchodu na HDP v %	113,0
e) krytí dovozu vývozem v %	105,0
f) podíl vývozu na produkci v %	26,3

Příklad č. 6.2: Platební bilance dle metodiky MMF (BPM6)

Vypočítej a doplň do tabulky	v mld. Kč	% HDP
a) obchodní bilance ČR	414,5	5,1
b) výkonová bilance ČR	525,9	6,5
c) prvotní důchody ČR (saldo)	-350,3	-4,3
d) běžný účet platební bilance ČR	137,0	1,7
e) finanční účet platební bilance ČR	266,4	3,3
f) rezervní aktiva (devizové rezervy) ČR	40,2	0,5

Příklad č. 6.3: Platební bilance v národních účtech (ESA2010)

Vypočítej a doplň do tabulky	v mld. Kč	% HDP
a) čistý export zboží a služeb (NX)	503,7	6,3
b) běžný účet platební bilance (BÚ PB)	176,20	2,2
c) kapitálový účet platební bilance (KÚ PB)	128,20	1,6
c) finanční účet platební bilance (ČP/V)	304,40	3,8

Příklad č. 6.4: Investiční pozice a zahraniční zadlužení

Vypočítej a doplň do tabulky	v mld. Kč	% HDP
a) čistá majetková pozice ČR	-2 378,0	-29,5
b) saldo celkové čisté investiční pozice ČR	-594,7	-7,4
c) stav devizových rezerv centrální banky	3 545,5	44,0
d) hrubý zahraniční dluh ČR (celkem)	5 259,7	65,3
Oběživo a vklady	1 300,3	16,1
Dluhové cenné papíry	1 461,6	18,1
Půjčky	2 087,6	25,9
Obchodní úvěry	279,6	3,5
Ostatní dluhové závazky	130,6	1,6
e) čistý zahraniční dluh ČR	1 763,6	21,9
f) podíl exportu na hrubém zahraničním dluhu ČR v %	106,2	
g) krytí dovozu devizovými rezervami ČR (v měsících)	8,4	

Příklad č. 6.5: Udržitelnost zahraničního financování

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) stav devizových rezerv ČNB v podílu na HDP (%)	42,6
b) krytí dovozu zboží a služeb DR ČNB (měsíc)	8,6

Příklad č. 7.1: Spotový kurz a kotace

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) změna nominálního měnového kurzu koruny vůči EUR (v %)	0,7837 (přímá kotace)/ -0,7776 (nepřímá kotace)
b) určete typ kotace u měnového páru CZK	24,435 (přímá kotace)/ 0,04125 (nepřímá kotace)
c) kurz CZK/USD (křížový kurz k 17. 03. 2026)	21,1907

Příklad č. 7.2: Nominální efektivní měnový kurz

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) index nominálního efektivního měnového kurzu (NEER)	95,39
b) apreciaci/depreciaci NEER v (%)	Depreciace 4,61 %

Příklad č. 7.3: Reálný efektivní měnový kurz

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) index reálného efektivního měnového kurzu (REER)	95,44
b) apreciaci/depreciaci REER v (%)	Depreciace 4,56 %

Příklad č. 7.4: Parita kupní síly – Big Mac index

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) absolutní výše měnového kurzu dle PPS vůči USD	18,791
b) koeficient ERDI a míra podhodnocení/nadhodnocení CZK vůči USD v %	1,0918 Podhodnocení -8,4 %
c) cena Big Mac v ČR v CZK, aby byla zachována PPS	125,56
d) srovnatelná cenová hladina mezi ČR a USA	91,59
e) očekávaná změna paritního kurzu, v případě růstu Big Mac v ČR o 5 % a v USA o 2 %	19,344 (depreciace o 2,94 %)
f) nová srovnatelná cenová hladina mezi ČR a USA v případě růstu Big Mac v ČR o 5 % a v USA o 2 %, nominální kurz zároveň aprecioval v daném období na 22,00 CZK/USD	96,72

Příklad č. 7.5: Parita kupní síly, ukazatel ERDI a srovnatelná cenová hladina

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) absolutní výše měnového kurzu dle PPS	20,44
b) výši HDP na obyvatele v EUR	29 444
c) míru podhodnocení/nadhodnocení CZK vůči EUR v %	CZK je podhodnocená o 18,61 %
d) ukazatel ERDI	1,23
e) srovnatelnou cenovou hladinu (CPL) v %	81,39

Příklad č. 7.6: Relativní verze parity kupní síly

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) změna nominálního kurzu (v %)	-2,3 % (depreciace)
b) inflační diferenciál (v p.b.)	5,3
c) nová parita kupní síly (v PPP), tj. nový rovnovážný kurz	21,227
d) předpoklad vývoje nominálního kurzu dle relativní verze PPP (v %)	depreciace 5,03 %

Příklad č. 7.7: Srovnatelná cenová hladina a konvergence

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) nová cenová hladina v roce 2023 v %	88,42
b) kurzovní kanál konvergence v p.b.	2,32
c) inflační kanál konvergence v p.b.	5,03
d) změna reálného měnového kurzu v roce 2023 v %	apreciace 6,95 %

Příklad č. 7.8: Forwardový kurz

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) forwardový kurz EUR/CZK se splatností 3 měsíce a 6 měsíců	
se splatností 3 měsíce	24,5651
se splatností 6 měsíců	24,6213
b) forwardové body	
se splatností 3 měsíce	90,14
se splatností 6 měsíců	146,31
c) relativní změnu kurzu EUR/CZK v % (apreciace/depreciace)	
se splatností 3 měsíce	0,3683 % (depreciace)
se splatností 6 měsíců	0,5978 % (depreciace)

Příklad č. 7.9: Mezinárodní Fisherův efekt

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) budoucí (roční) očekávaný nominální kurz EUR/CZK	25,10
b) změna budoucího očekávaného kurzu v % (apreciace/depreciace)	2,9 % (depreciace)

Příklad č. 7.10: Reálná konvergence ekonomik

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) průměrný reálný růst HDP v ČR v EUR v %	6,08 %
b) za kolik let dožene ČR země EU20 v případě přetrvávání kladné mezery v reálném růstu HDP	11,96

Příklad č. 8.1: Saldo vládních financí v metodice ESA2010 – maastrichtský deficit

Vypočítej a doplň do tabulky	mld. Kč	% HDP
a) saldo sektoru vládních institucí (ESA2010)	183,744	2,1
b) dluh sektoru vládních institucí (ESA2010)	3 786,250	44,3
c) změna dluhové kvóty (ESA2010) v mld. Kč a p.b.	297,75	1,0 p.b.
d) výše dluhu na obyvatele v Kč (dluh/obyvatele)	346 885,02 Kč/obyvatele	

Příklad č. 8.2: Rozklad salda sektoru vládních institucí

Saldo a dluh	2023	2024
Saldo sektoru vládních institucí (% HDP)	-3,8	-2,1
Saldo sektoru vládních institucí (mld. Kč)	-291,1	-169,2
Cyklická složka salda (% HDP)	-0,3	-0,7
Cyklicky očištěné saldo (% HDP)	-3,5	-1,4
Jednorázové a jiné přechodné operace (% HDP)	-0,9	0,3
Strukturální saldo (% HDP)	-2,6	-1,7
Fiskální úsilí (v p.b.)	-0,1	0,9
Úroky (% HDP)	1,3	1,4
Primární saldo (% HDP)	-2,5	-0,7
Primární cyklicky očištěné saldo (% HDP)	-2,2	0,0
Dluh sektoru vládních institucí (% HDP)	42,2	43,3
Dluh sektoru vládních institucí (mld. Kč)	3 232,5	3 489,1
Změna dluhové kvóty (p.b.)	-0,3	1,1
Hrubý domácí produkt	7 660	8 058

Příklad č. 8.3: Strukturální saldo

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) celková elasticita příjmů a výdajů	0,34
b) cyklická složka salda (% HDP)	-0,6
c) strukturální saldo (% HDP)	-1,8
d) cyklicky očištěné saldo (% HDP)	-1,5

Příklad č. 8.4: Jednoduchá a složená daňová kvóta

Vypočítej a doplň do tabulky	% HDP
a) jednoduchá daňová kvóta	19,1
b) složená daňová kvóta	34,9

Příklad č. 8.5: Hrubý konsolidovaný dluh vládních institucí

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) hrubý konsolidovaný dluh sektoru vládních institucí	44,4 % HDP
b) implicitní reálná úroková sazba z dluhu v % p.a.	0,10 p.a.
c) změna dluhové kvóty sektoru vládních institucí v p.b.	1,1 p.b.
d) příspěvek ke změně poměru dluhu k HDP v p.b.	
primární deficit	0,8 p.b.
úroky	1,3 p.b.
nominální růst HDP	-2,3 p.b.
ostatní faktory	1,3 p.b.
e) koeficient dluhové pasti	0,98
f) efekt sněhové koule (snowball efekt) v p.b.	-1,0 p.b.
g) primární saldo v % HDP v roce 2025 potřebné ke stabilizaci dluhové kvóty	0,3 % HDP
h) nominální růst HDP v % v roce 2025 potřebný ke stabilizaci dluhové kvóty	8,5

Příklad č. 8.6: Rovnovážná dluhová kvóta

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) konvergence dluhu k limitní úrovni (rovnovážné) v dlouhém období (% HDP)	100,24
b) primární saldo potřebné ke stabilizaci dluhu na limitní úrovni 60 % HDP	-0,9
c) fiskální konsolidační mezera v p.b.	-0,6
d) za kolik let dluh konverguje k úrovni 60 % HDP z výchozí úrovně 44,3 % HDP	24,5

Příklad č. 8.7: Rozšířená dluhová dynamika

Vypočítej a doplň do tabulky	
a) dluhová kvóta v roce 2025 v % HDP	46,36
b) změna dluhové kvóty v p.b.	2,36

Zdroje

- LANG, L. a MAREŠ, J., 2015. *Cyklické očišťování salda vládního sektoru*. Informační studie 1/2015. Ministerstvo financí ČR. Dostupné z: <https://mf.gov.cz/cs/ministerstvo/kariera-a-vzdelavani/vzdelavani/odborne-studie-a-vyzkumy/2015/cyklicke-ocistovani-salda-vladniho-sekto-22243>
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, 2026. *Fiskální výhled ČR – listopad 2025*. [online]. Publikováno 6. 11. 2025. Dostupné z: <https://mf.gov.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/fiskalni-prognoza-a-fiskalni-vyhled/2025/fiskalni-vyhled-cr-listopad-2025-61832>
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, 2026. *Makroekonomická predikce – leden 2026*. [online]. 26. 01. 2026. Dostupné z: <https://mf.gov.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2026>
- THE ECONOMIST, 2026. *The Big Mac Index*. Dostupné z: <https://www.economist.com/interactive/big-mac-index>
- TITZE, M., 2026. *Makroekonomické ukazatele – Praktické příklady*. Vysoká škola ekonomická. Nakladatelství Oeconomica. ISBN 978-80-245-2565-5.
- VEJMĚLEK, J., ŽDÁREK, V. a kol., 2025. *Makroekonomická analýza – od teorie k aplikaci*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3735-0.

Databáze použitých dat

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2026. *Databáze národních účtů*. Národní účty. Online. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2026. *Inflace, spotřebitelské ceny*. Online. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/inflace-spotrebitelske-ceny?pocet=10&start=0&podskupiny=012&razeni=-datumVydani#data-a-casove-rady>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2026. *Ceny vývozu a dovozu*. Veřejná databáze. Online. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=statistiky#katalog=31781>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2026. *Zaměstnanost, nezaměstnanost*. Online. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=statistiky#katalog=30853>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2026. *Mzdy a náklady práce*. Online. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=statistiky#katalog=30852>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2026. *Zahraniční obchod*. Online. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=statistiky#katalog=30834>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2026. *Hlavní makroekonomické ukazatele*. Online. Dostupné z: https://csu.gov.cz/produkty/hmu_cr
- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2026. *Měnový přehled*. Databáze ARAD. Online. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/arad/#/cs/sets>
- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2026. *Měnová báze*. Databáze ARAD. Online. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/arad/#/cs/sets>
- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2026. *Investiční pozice*. Databáze ARAD. Online. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/arad/#/cs/sets>
- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2026. *Devizový trh. Kurzy devizového trhu*. Online. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/>
- EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA, 2026. *Euro foreign exchange reference rates*. Online. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/index.en.html
- EUROSTAT, 2026. *Inflation in the euro area*. Online. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Inflation_in_the_euro_area

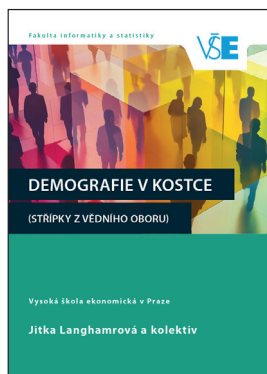
Z produkce Nakladatelství Oeconomica

více informací na <https://oeconomica.vse.cz/>

Miroslav Titze:
Makroekonomické ukazatele – praktické příklady

ISBN 978-80-245-2565-5, VŠE,
1. vydání, 2026, 262 stran,
506 Kč

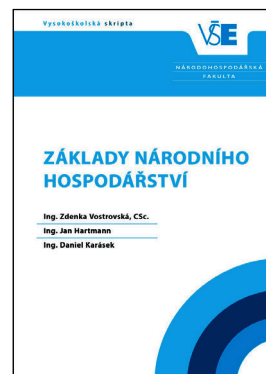
Jitka Langhamrová a kolektiv:
Demografie v kostce

ISBN 978-80-245-2554-9,
VŠE, 1. vydání
v elektronické podobě,
2025, 154 stran,
zdarma ke stažení

Eva Křenková: Managing Supply Chain Disruptions: Central European Perspective

ISBN 978-80-245-2559-4,
VŠE, 1. vydání, 2025,
184 stran, 352 Kč

Zdenka Vostrovská a kol.: Základy národního hospodářství

ISBN 978-80-245-2578-5, VŠE,
1. vydání, 2025, A4, 254 stran,
398 Kč

Název
Autor
Vydavatel

Doporučeno
Vydání
Návrh obálky
Počet stran
DTP

Sazba

Zdarma ke stažení

Dílo neprošlo redakční a jazykovou úpravou.

ISBN 978-80-245-2585-3

Makroekonomické ukazatele – neřešené příklady

Ing. et Ing. Miroslav Titze, Ph.D.
Vysoká škola ekonomická v Praze
Nakladatelství Oeconomica
pro bakalářské studium na VŠE v Praze
1. vydání v elektronické podobě
Daniel Hamerník, DiS.
74
Vysoká škola ekonomická v Praze
Nakladatelství Oeconomica
autor